Tezaur monetar din argint descoperit la *Piatra Șoimului*(jud. Neamț)

deConf. univ. dr. George V Grigore

Înnoiembrie 2014, într-o incursiuneprinnatură, un detectorist adescoperitînpădureaBreazu, din Piatra Șoimului (jud. Neamț), un tezaurcompus din 640 monedeotomane, din argint, datatesecolul XVIII, și 57 monede Kreutzer, din a douajumătate a secolului XIX, împreună cu vasul de tezaurizare. Este vorbadespreun medic din Iaşi, Armand Enache, rezident la Spitalul de Pneumoftiziologie din Iaşi. La prima vedere, specialiştii, care urmează să le analizeze în detaliu, spun că cele peste 600 de monede ar fi din secolele XVII sau XVIII.Medicul nu a declarat comoara descoperită, iar poliţiştii i-au percheziţionat casa şi i-au confiscat vasul cu monede.Anchetatorii spun că e vorba de obiecte de patrimoniu, care ar fi trebuit declarate în primele trei zile de la găsirea lor.Piatra Șoimului (în trecut cunoscută și sub numele de Calu-Iapa și Calu) este o comunădin județul Neamț, formată din satele Luminiș, Negulești, Piatra Șoimului (reședința) și Poieni. Comuna se află în sud-vestul județului, în bazinele hidrografice ale râurilor Iapa (satele Luminiș și Negulești) și Calu (satele Piatra Șoimului și Poieni), afluenți ai Bistriței. Nu este traversată de niciun drum național sau județean, șosele comunale legând-o de orașul Roznov, aflat la est.Patru obiective din comuna Piatra Șoimului sunt incluse în lista monumentelor istorice din județul Neamț ca monumente de interes local. Două dintre ele sunt clasificate ca situri arheologice — situl de pe dealul Horodiștea-Calu (lângă satul Piatra Șoimului) cuprinde urmele unei așezări eneolitice (cultura Cucuteni, faza A) și ale unei cetăți din secolele I î.Hr.–I e.n.; și situl

din strada Deleni a satului Negulești, sit ce conține așezări din neolitic (cultura Starčevo-Criș) și din Epoca Bronzului târziu (cultura amforelor sferice). Celelalte două obiective sunt clasificate ca monumente de arhitectură: ansamblul de case de lemn (secolele al XVIII-lea–al XIX-lea) din satul Negulești și biserica de lemn „Sfântul Ioan Bogoslov” (1792) din satul Piatra Șoimului.

Monedede tip Kreutzer, cunoscuteși ca „Creițari” (din *Kreuz* =„cruce”) era o monedămică, inițial de argint, maitârziu din aramă.Denumireagermană a monedeiderivă de la crucea (dublă) gravatăpereversulei; unadintrecrucieste cu „tălpi”, iarcea de-a douacruceeste *Crucea Sfântului Andrei*. Creițarul a fostpentru prima oarăemisîn Tirol, în 1271.A circulatînregiunilemeridionale ale Germaniei, în Elveția șiîn ImperiulHabsburgic, respectivîncontinuatorulacestuia, ImperiulAustriac șiapoiîn Imperiul Austro-Ungar, decișiîn Banat, Bucovina și Transilvania, până la finele secolului al XIX-lea.Creițarulmai era denumitși *Zwanziger* întrucâtvalora 20 de *denariveronezi*.De la denumireagermană *Zwanziger*, în limbaromână avemdenumirea *sfanț*.Însecolele al XIV-lea și al XV-lea, uzulmonedei s-arăspânditîntoatestatele de limbăgermană din Europa de centrușimeridională, avândvaloarea de 4 Pfennig.Legeaimperială din 1551 aoficializat *creițarul* înrolul de monedădivizionară de argint. 60 de creițariaveauvaloareaunui florin de aur (Goldgulden), iar 10 creițarivalorau *un taler*.Însecolele al XVIII-lea și al XIX-lea, creițarul a fostemis din cupru.Creițarul a fostemisîn Germania, pânăîn 1871, iarîn Austria șiîncontinuatoareaacesteia, Austro-Ungaria, pânăîn 1892.În Austria, pânăîn 1858, uncreițarvalora 1/60 dintr-un florin, după care, trecându-se la decimalizarea monetară, 1 creițar / Kreuzer = 1/100 florin. 1 creițar = o zecimedintr-o pițulă. Însensfigurat, cuvântul *creițar* era folosit cu sensul ban de valoareneînsemnată, *sfanț*.

Monedeleșivasulrecuperaturmează a fi curățateșiconservate, anchetafiindîncăîndesfășurare.Tezaurulestedepus la Muzeul de IstorieșiArheologie Piatra Neamț, iarexpertizapentruevaluareesteîn curs.

Surse: agorapress.ro; wikipedia.org

Bibliografie:

1) „*MilleniaOpes*”- *reîntregireabogățieimilenare a României*” – coordonatori Monica Sechelariu, Petre Tobă, Viorel Vasile, Mihai Pitulescu, Bogdan Carp – Editura „Fundația Collegium XXI”, București, 2015.

TezaurdescoperitînpădureaBreazu, din Piatra Șoimului, compus din 640 monedeotomane, din argint, datatesecolul XVIII, și 57 monede Kreutzer, din a douajumătate a secolului XIX, împreună cu vasul de tezaurizare.

Crăițar din Tirol

Crăițaremis la Berna